

LV

LV

LV

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 6.10.2010
COM(2010) 553 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Reģionālās politikas ieguldījums stratēģijā “Eiropa 2020” paredzētajā gudrā izaugsmē

SEC(2010) 1183

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Reģionālās politikas ieguldījums stratēģijā “Eiropa 2020” paredzētajā gudrā izaugsmē

1. IEVADS

Šajā paziņojumā izklāstīta reģionālās politikas nozīme gudrā izaugsmē, īstenojot stratēģiju “Eiropa 2020”¹ un jo īpaši pamatiniciatīvu “Inovācijas savienība”. Atbilstoši Eiropadomes secinājumiem² reģionālā politika var atrisīt Eiropas Savienības (ES) izaugsmes potenciālu, visos reģionos veicinot inovāciju un vienlaikus nodrošinot, ka ES, dalībvalstu un reģionālais atbalsts papildina cits citu inovācijas, pētniecības un izstrādes, uzņēmējdarbības un informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) jomā. Reģionālā politika ir galvenais līdzeklis, kas palīdzēs pamatiniciatīvā “Inovācijas savienība” izvirzītās prioritātes īstenot praksē.

Tas tiks panākts, radot labvēlīgus nosacījumus inovācijai, izglītībai un pētniecībai, veicinot pētniecību un izstrādi un zinātnesietilpīgus ieguldījumus un pārorientējoties uz augstākas pievienotās vērtības darbībām. Turklāt tā var palīdzēt dalībvalstīm un reģioniem tikt galā ar galvenajiem uzdevumiem – palielināt inovācijas spēju un uzņēmumos veikto pētniecību un izstrādi un stiprināt to saikni ar universitātēm un pētniecības centriem.

Reģioniem kā galvenajiem institucionālajiem partneriem ir būtiska nozīme sadarbībā ar svarīgākajiem inovācijas procesa dalībniekiem – universitātēm, citām pētniecības un izglītības iestādēm un mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), kas tos padara par neatņemamu stratēģijas “Eiropa 2020” daļu.

Ar šo paziņojumu, kas papildina paziņojumu par “Inovācijas savienību”, visu līmeņu politikas veidotāji dalībvalstīs tiek aicināti nekavējoties rīkoties, lai pašreizējā plānošanas periodā pieejamos Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) līdzekļus vairāk ieguldītu gudrā izaugsmē. Minētajā paziņojumā vispirms tiek aplūkota situācija attiecībā uz pētniecību, izstrādi un inovāciju reģionos, kā arī tas, kādus resursus reģioni ir iecerējuši ieguldīt šajās jomās. Turklāt tajā izklāstīti galvenie pasākumi, kā stiprināms atbalsts pētniecībai, izstrādei un inovācijai saskaņā ar ES reģionālo politiku. Nobeigumā tajā piedāvātas konkrētas idejas, kā īstenojami šādi centieni.

2. REĢIONĀLĀS INOVĀCIJAS POTENCIĀLS UN UZDEVUMI

Inovācijas savienības pamatā ir plašs inovācijas jēdziens, ar ko saprot ne vien jaunus vai uzlabotus ražojumus un procesus, bet arī jaunus pakalpojumus, jaunas tirgzinības, zīmoldes un dizaina metodes un jaunus uzņēmumu darbības organizācijas un sadarbības veidus. Ar inovāciju arvien biežāk apzīmē atvērtu sistēmu, kurā dažādi dalībnieki sadarbojas un mijiedarbojas.

¹ “EIROPA 2020 – Stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei”, COM(2010) 2020.

² Eiropadomes secinājumi EUCO 13/10, 2010. gada 17. jūnijs.

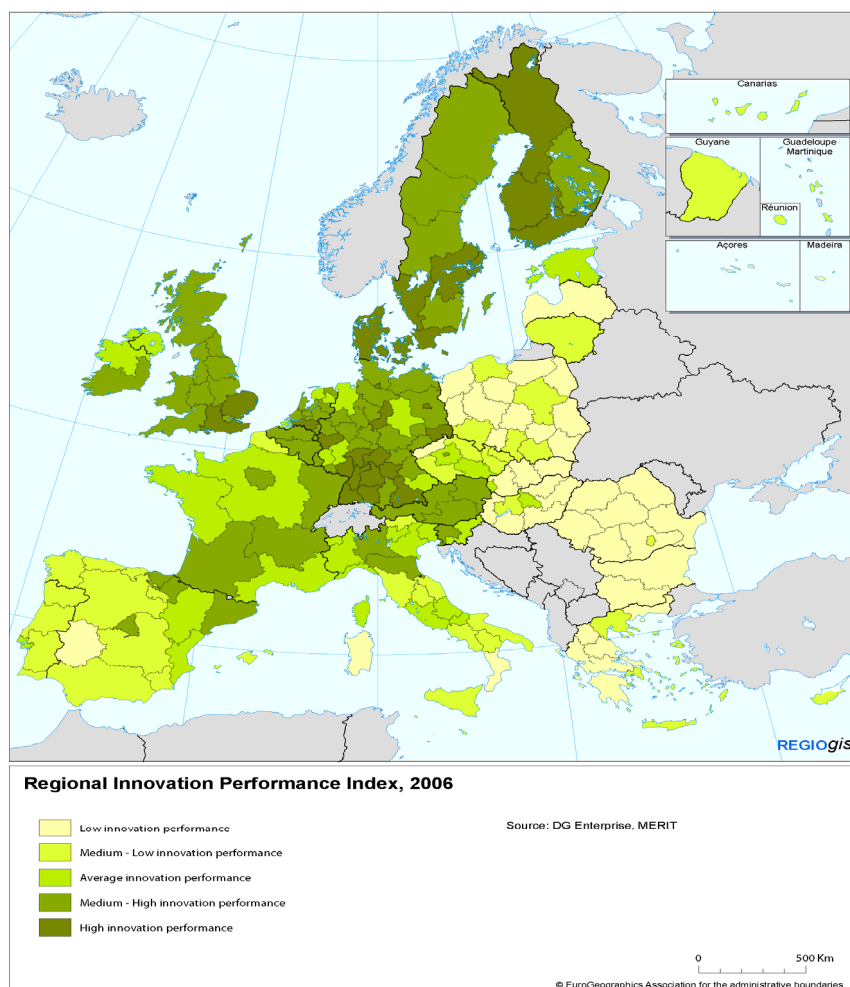
Attiecīgi šādām pārmaiņām jāpielāgo arī publiskais atbalsts inovācijai, kas papildina darbības pētniecības un tehnoloģijas atbalstam un veicina atklātu sadarbību starp visām ieinteresētajām personām.

Šāds atbalsts ir pamatots, jo tirgus spēki ne vienmēr spēj nodrošināt atbilstošu ilgtermiņa finansējumu ieguldījumiem, jo pastāv atšķirības starp sociālā un privātā sektora gūto atdevi, nav skaidrības par rezultātiem, atšķiras pieejamā informācija un trūkst kvalitatīvu sistēmu (piemēram, neefektīvs regulējums). Vienlīdz svarīga, sekmējot pārmaiņas, ir arī publisko iestāžu iesaistīšanās. Ģeogrāfiski inovācija dažādos reģionos attīstās ļoti atšķirīgi – daži reģioni tehnoloģiskā ziņā konkurē pasaules mērogā, kurpretim citi ar grūtībām tiek galā ar pašreizējo situāciju, pieņemot inovatīvus risinājumus un tos pielāgojot katrai situācijai atsevišķi (“inovācijas plaisa”). Stratēģija un intervence, kurā izmanto publisko atbalstu, ir jāpielāgo, lai atspoguļotu dažādo attīstību.

2.1. Reģionālā daudzveidība kalpo kopējam mērķim – gudrai izaugsmei

Lai sasniegtu stratēģijā “Eiropa 2020” izvirzīto mērķi – gudru izaugsmi, pilnībā jāmobilizē ES reģionu potenciāls inovācijas jomā. Inovācija ir svarīga visiem reģioniem; progresīvajiem reģioniem jā saglabā vadošās pozīcijas un mazāk progresīvajiem jāpanāk līderi³.

Karte Nr. 1. Inovāciju intensitāte pa reģioniem

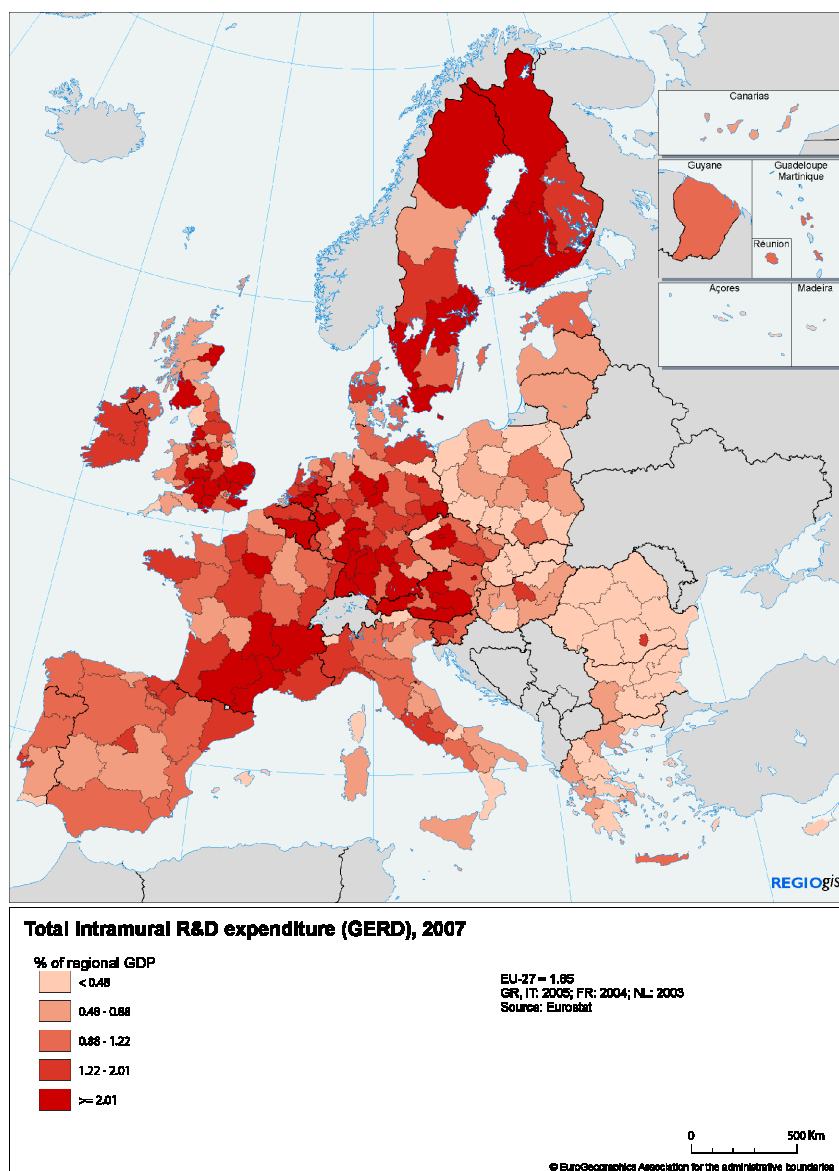
³

R. Wintjes, H. Hollanders “The regional impact of technological change in 2020”.

Reģionos pieejamās zināšanas un inovācijas spēju ietekmē vairāki faktori: uzņēmējdarbības kultūra, darbaspēka prasmes, izglītības un mācību iestādes, inovācijas atbalsta pakalpojumi, tehnoloģiju pārneses mehānismi, pētniecība un izstrāde, IKT infrastruktūra, pētnieku mobilitāte, biznesa inkubatori, jauni finansēšanas avoti un uz vietas pieejamais jaunrades potenciāls. Turklāt izšķirīga nozīme ir labai pārvaldībai. Pētniecības, izstrādes un inovācijas intensitāte visā ES ievērojami atšķiras, kā to uzskatāmi apliecina inovācijas intensitātes rādītāji pa reģioniem (sk. karti Nr. 1), kurā ņemti vērā vairāki no šiem faktoriem.

Līdzīgi dažādos reģionos ievērojami atšķiras arī situācija saistībā ar mērķi novirzīt pētniecībai un izstrādei 3 % no IKP: tikai 27 reģioni ES jeb apmēram viens no katriem desmit reģioniem ir izpildījis šo mērķi (sk. karti Nr. 2). Apvienošanās dēļ pētniecībai un izstrādei novirzītie resursi koncentrējas nedaudzajos progresīvākajos reģionos, piem., Braunšveigā, Vācijā, kur pētniecības un izstrādes izdevumi veido gandrīz 7 % no IKP, savukārt citos reģionos, piem., *Severen tsentralen*, Bulgārijā, tie ir ārkārtīgi zemi un nav pat 1 % no IKP.

Karte Nr. 2. Izdevumi pētniecībai un izstrādei

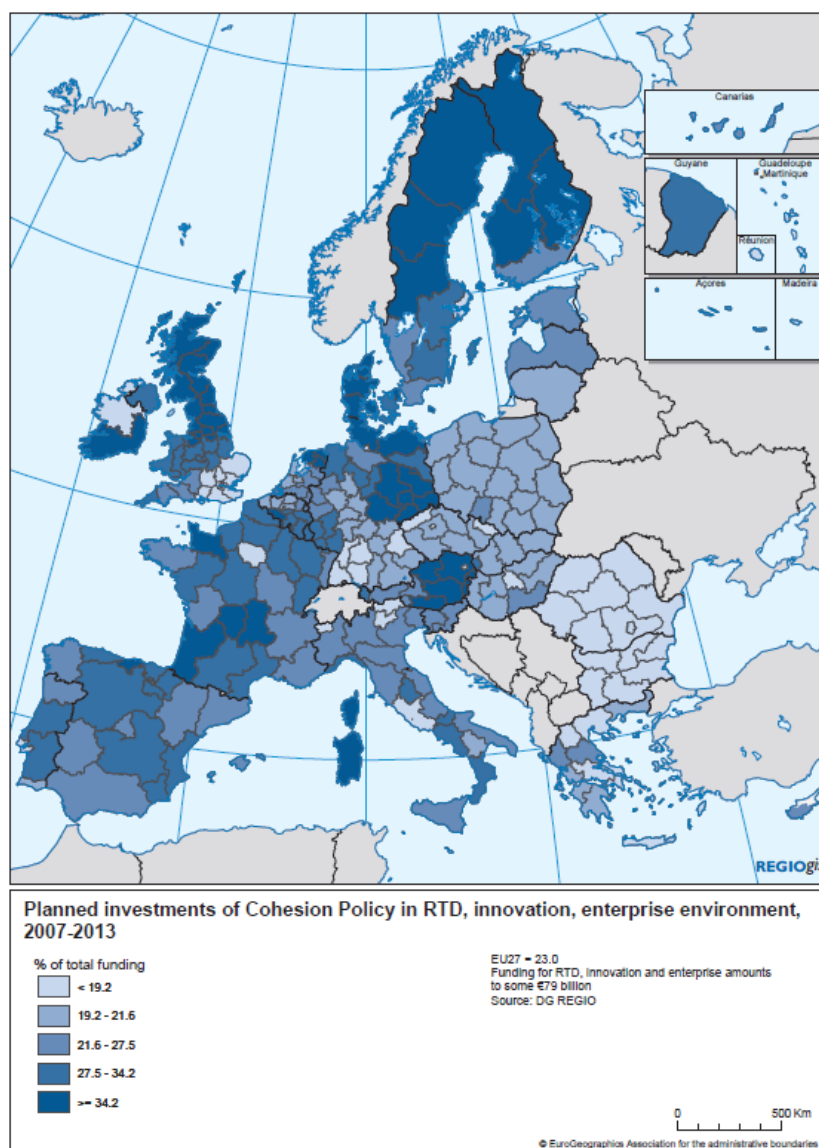

2.2. Reģionālās politikas atbalsts gudrai izaugsmei visos reģionos

Lai gan ekonomiskie apstākļi nav īpaši labvēlīgi, dalībvalstis un reģioni jau ir apņēmušies atbalstīt gudru izaugsmi. Šiem politikas virzieniem ir piešķirti gandrīz 86 miljardi euro, no kuriem trīs ceturtdaļas jeb 65 miljardus euro finansē ERAF.

Neraugoties uz to, reģionālās politikas atbalsts pētniecībai un inovācijai dažādos reģionos ievērojami atšķiras (karte Nr. 3). Attīstītākos reģionos tas parasti ir lielāks, pastiprinot uz inovāciju orientētās izaugsmes nepārtraukto ciklu. Reģionālā politika jāīsteno, vienmēr stingri ievērojot Konkurētspējas un inovācijas pamatprogrammu (KIP) un Septīto pētniecības pamatprogrammu (FP7). Kamēr minētajām programmām arī turpmāk jākoncentrējas uz izcilības, savstarpējas mācīšanās un pētnieku un uzņēmumu sadarbības atbalstīšanu ES mērogā, reģionālās politikas atbalsts jākoncentrē uz to, lai visi reģioni spētu uzņemt un efektīvi izmantot inovāciju un lai tās sniegtās priekšrocības būtu pieejamas visā ES, kas ļautu maksimāli palielināt uz zināšanām balstīto potenciālu Savienībā.

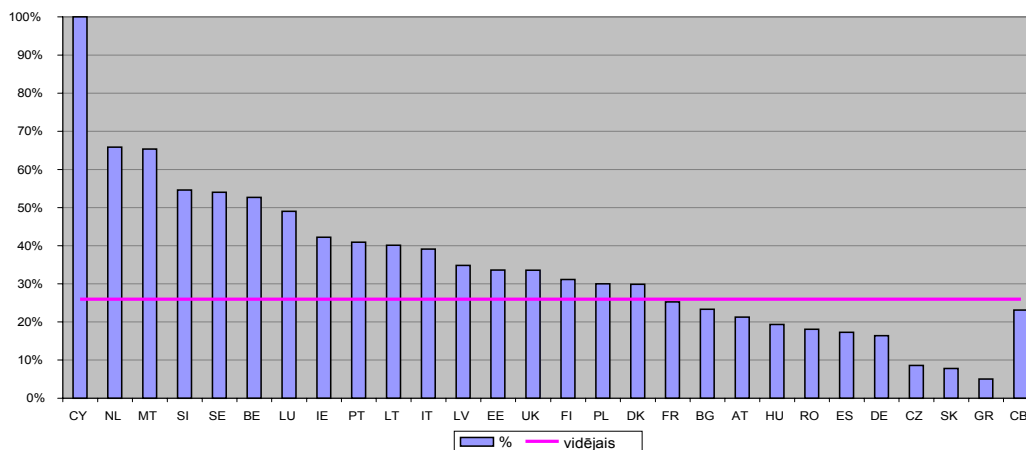
Karte Nr. 3. Kohēzijas politikas finansējums pētniecībai, tehnoloģiju izstrādei un inovācijai 2007.–2013. gadā

No 2009. gada septembra⁴ projektiem ir novirzīti tikai 22 miljardi euro jeb 26 % no 86 miljardiem euro, kas sākotnēji bija paredzēti pētniecībai un inovācijai, tostarp uzņēmējdarbībai un IKT, saskaņā ar ES reģionālo politiku (sk. diagrammu Nr. 1).

Diagramma Nr. 1. Inovācijas projektu atlases dinamika pa dalībvalstīm

2007.–2013. gadā

Tāpēc ir jāpaātrina projektu īstenošana, efektīvāk jāizmanto intervences radītā ietekme, jāpārorientējas uz tādām jomām, kas palīdz reģioniem attīstīt konkurētspēju, un maksimāli jāpalielina sinerģija starp dažādiem Savienības finansējuma avotiem, kas paredzēti inovācijai.

3. “EIROPA 2020” – ES REĢIONĀLĀS POLITIKAS NOZĪMĪBAS PASTIPRINĀŠANA

Lai apzinātu augstas pievienotās vērtības darbības, kas vislabāk vairo reģionu konkurētspēju, ir vajadzīga stratēģiska domāšana. Lai inovācijai, pētniecībai un izstrādei novirzītie resursi tiktu izmantoti pēc iespējas efektīvāk, tiem jābūt pietiekami lieliem un līdztekus tam jāuzlabo prasmes, izglītības līmenis un zināšanu infrastruktūra.

Dalībvalstu valdībām un reģionālajām iestādēm attiecīgi **jāizstrādā pārdomātas specializācijas stratēģijas**, lai maksimāli palielinātu ietekmi, ko rada reģionālā politika un citi Savienības politikas virzieni.

Ar šādu stratēģiju palīdzību var efektīvāk izmantot publisko finansējumu un veicināt privātos ieguldījumus. Tās var palīdzēt reģioniem koncentrēt resursus dažām galvenajām prioritātēm, nevis sadrumstalot tos pa dažādām jomām un uzņēmējdarbības sektoriem. Tām var būt svarīga nozīme, izstrādājot integrējošas inovācijas politikas daudzlīmeņu pārvaldību. Tomēr tām jābūt cieši saistītām ar citām politikas jomām un jāņem vērā citu reģionu priekšrocības⁵, kā arī iespējamie ieguvumi no reģionu savstarpējās un dalībvalstu savstarpējās sadarbības.

Pārdomāta specializācija nav stratēģija, kas uzspiesta no augšas, bet gan stratēģija, kurā iesaistīti uzņēmumi, pētniecības centri un universitātes, kas strādā kopā, lai apzinātu ne vien

⁴ “Kohēzijas politika — 2010. gada stratēģiskais ziņojums par programmu īstenošanu 2007.–2013. gadā”, COM(2010) 110.

⁵ Beļģijas prezidentūras ieguldījums neformālajā Konkurētspējas padomē 2010. gada jūlijā.

reģiona daudzsološākās specializācijas jomas, bet arī trūkumus, kas kavē inovāciju. Tajā ņem vērā reģionu ekonomikas atšķirīgo spēju inovēt. Progresīvākie reģioni var ieguldīt vispārējo tehnoloģiju vai pakalpojumu inovācijas attīstīšanā, savukārt citi reģioni gūs labākus rezultātus, ieguldot konkrētā nozarē vai saistītās nozarēs.

Stratēģijas ilgtspēja būs atkarīga no laikus veiktiem politikas pasākumiem, to koordinēšanas un pārvaldības, kā arī no tā, kā tiks iesaistītas ieinteresētās personas. Tajā jāietver politikas apguves mehānismi, jo īpaši profesionāļu, valsts amatpersonu, praktiskajā darbībā iesaistīto personu un reģionos esošo ieinteresēto personu veiktie novērtējumi. Pārdomātā specializācijā atbilstoši jāizmanto reģionu daudzveidība, jāveicina dalībvalstu un reģionu savstarpējā sadarbība un jārod jaunas iespējas, izvairoties no sadrumstalotības un nodrošinot brīvāku zināšanu plūsmu visā ES.

Kādiem jābūt šādu stratēģiju pamatelementiem? Nepretendējot uz visaptverošu plānu, turpmāk ir izklāstītas dažas pamatidejas, kuras reģioni var izmantot, izstrādājot savu stratēģiju, kurā ņemta vērā konkrētā situācija.

3.1. Inovācijas kopas reģionālai izaugsmei

Pārdomātas specializācijas stratēģijās svarīgs elements ir kopas, proti, konkrētā ģeogrāfiskā apgabalā koncentrēti uzņēmumi, kuri mijiedarbojas cits ar citu, ar piegādātājiem un klientiem un kuri bieži kopīgi izmanto speciālistus, uzņēmējdarbības un finanšu pakalpojumus, pētniecību un izstrādi, kā arī mācību aprīkojumu. Tās nodrošina labvēlīgu vidi konkurētspējas veicināšanai un inovācijas rosināšanai. Vairāk jāatbalsta kopu veidošana jomās, kurās ir salīdzinošas priekšrocības.

3.2. Inovācijai labvēlīgas vides radīšana mazajiem un vidējiem uzņēmumiem

Plaukstošs MVU sektors ir būtiski svarīgs izaugsmei, darbavietu radīšanai, inovācijai un kohēzijai. MVU ir galvenais virzītājspēks ES ekonomikā. Aptuveni 20 miljoni MVU veic gandrīz 60 % no pievienotās vērtības darbībām, un tajos strādā divas trešdaļas no privātajā sektorā nodarbinātajiem. Vairāk nekā 92 % ir mikrouzņēmumi, kuros nodarbināto skaits ir mazāks par 10 cilvēkiem⁶. Tāpēc dalībvalstu un reģionālajām iestādēm jāatbalsta inovācijai labvēlīgas uzņēmējdarbības vides radīšana, lai palīdzētu mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, īpaši pētniecībā un izstrādē iesaistītajiem, un lai veicinātu jaunu uzņēmumu veidošanu. ERAF veikuma novērtējumā par 2000.–2006. gadu tika konstatēts, ka, lai gan ar atbalsta palīdzību bija izveidots vismaz viens miljons darbavietu un bija palielināts ieguldījums pētniecībā un inovācijā, vēl arvien vairāk jāizmanto aizdevumi, dalībfinansēšana un citi finanšu tehnoloģiju veidi.

3.3. Mūžizglītība pētniecībā un inovācijā

Daudzas universitātes ES palīdz izmantot pētniecību komerciālos nolūkos, biežāk raisot studentu domāšanu uzņēmējdarbības virzienā un sadarbojoties ar reģionālajiem uzņēmumiem inovācijā, tādējādi tās arvien aktīvāk veicina reģionu ekonomikas attīstību. Šādiem gadījumiem jākļūst biežākiem.

⁶ Eiropas amatnieku, mazo un vidējo uzņēmumu apvienības (UEAPME) sekretariāta darba dokuments "Inovācijas politika reģionu līmenī: amatnieku un MVU prioritātes jaunai inovācijas stratēģijai" (2010).

Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts (*EIT*) ir pirmā iniciatīva, kuras mērķis ir strauji palielināt ES konkurētspēju un kurā tiek pilnībā apvienota augstākā izglītība, pētniecība un uzņēmējdarbība (“zināšanu trijstūris”), lai rosinātu un sekmētu pasaules līmeņa inovāciju un palielinātu tās ietekmi. Tādējādi *EIT* ir svarīga nozīme Eiropas inovācijas vides veidošanā.

Izglītībai, apmācībai un mūžizglītībai atbilstoši stratēģijas “Eiropa 2020” pamatiniciatīvā “Jaunatne kustībā” un “Jaunu prasmju un darbavietu programma” minētajam ir liela nozīme reģionu inovācijas spējas attīstīšanā. Vidējās izglītības, arodizglītības un augstāko mācību iestāžu programmās galveno uzmanību pievēršot tādām prasmēm kā jaunrade, spēja iesaistīties uzņēmējdarbībā un uzņemties iniciatīvu, pilnībā tiks atraisīts jauniešu inovācijas potenciāls. Ar ERAF palīdzību vairāk jāatbalsta tādi projekti, kas veicina efektīvu sadarbību starp visu veidu izglītības iestādēm un uzņēmumiem.

3.4. Pievilcīgas pētniecības infrastruktūras un kompetences centri reģionos

Pētniecības infrastruktūrai ir galvenā nozīme uz zināšanām balstītās inovācijas sistēmās. Lai reģioni varētu īstenot savu potenciālu pilnībā, ir vajadzīga trīspusēja pieeja: i) ar struktūrfondu palīdzību attīstīt pasaules līmeņa pētniecību un IKT infrastruktūru, ņemot vērā reģionos jau iedibināto zinātnisko izcilību, ii) izveidot pētniecības tīklus valstīs, kurās tie ir nepietiekami attīstīti, iii) izveidot reģionālās partnerības struktūras. To iespējams panākt, turpmāk attīstot un izmantojot uz IKT balstītu elektronisko infrastruktūru, kas ļaus saistīt ģeogrāfiski izklidētas pētnieku grupas un atvieglot to savstarpējo sadarbību, kā arī nodrošināt zinātnisko resursu un zināšanu kopīgu izmantošanu.

Dalībvalstu un reģionālajām iestādēm īpaši jāņem vērā, kā reģionālā politika sekmēs iniciatīvā “Inovācijas savienība” izvirzītā mērķa sasniegšanu, proti, līdz 2015. gadam pabeigt vai sākt 60 % no pētniecības infrastruktūrām, ko patlaban ierosinājis Eiropas pētniecības infrastruktūru stratēģiskais forums (*ESFRI*).

3.5. Jaunrade un kultūras nozares

ES spēj atgūties no krīzes un izpildīt ilgtermiņa uzdevumus, ne vien pateicoties spēcīgai rūpnieciskajai bāzei, bet arī izmantojot cilvēku jaunradi un prasmes, labu pārvaldību un tādas spēcīgas sociālās vērtības kā solidaritāte, vides saudzēšana, atklātība un kultūru daudzveidība.

Kultūras un radošās nozares, kuras plaukst gan vietējā līmenī, gan reģionos, ir tieši tas, kas vajadzīgs, lai jaunradi saistītu ar inovāciju. Tās var palīdzēt ievērojami uzlabot vietējo ekonomiku, stimulēt jaunas nodarbes, radīt jaunas un ilgtspējīgas darbavietas, ievērojami ietekmēt citas nozares un veicināt reģionu un pilsētu pievilcīgumu⁷. Tāpēc radošās nozares ir katalizators strukturālām pārmaiņām daudzās rūpnieciskās zonās un lauku apgabalos, un tām piemīt potenciāls, kas ļaus atjaunot to ekonomiku un sekmēs reģionu publiskā tēla maiņu.

Tās jāiekļauj reģionālās attīstības stratēģijās, lai nodrošinātu efektīvu partnerību starp pilsonisko sabiedrību, uzņēmumiem un iestādēm reģionu, dalībvalstu un Eiropas līmenī.

⁷ “Kultūras un radošo nozaru potenciāla īstenošana”, COM(2010) 183.

3.6. Digitālā programma

Digitālās programmas mērķis ir nodrošināt ilgtspējīgas ekonomiskas un sociālas priekšrocības, ko piedāvā vienotais digitālais tirgus, kura pamatā ir ātrgaitas interneta lietojumprogrammas un atvieglota internetā esošā satura pieejamība.

Reģionālās politikas atbalsts platjoslas tīklu ieviešanai 2000.–2006. gadā un 2007.–2013. gadā ir palīdzējis šādu tīklu izmantošanā mazināt plaisu starp mazapdzīvotiem un blīvi apdzīvotiem reģioniem no 67 % 2004. gadā līdz 24 % 2008. gadā un attiecībā uz platjoslas pārklājumu starp lauku reģioniem un pilsētām no 33 % 2004. gadā līdz 28 % 2007. gadā. Taču īpaši lauku apgabalos atšķirības joprojām pastāv: platjoslas tīkli ir pieejami 94 % Eiropas iedzīvotāju, savukārt lauku rajonos tos var izmantot tikai 80 % iedzīvotāju.

Daudzi reģioni daļēji nepilnīgās plānošanas spējas dēļ vēl joprojām nespēj ieguldīt IKT piešķirto ERAF finansējumu (apmēram 4,4 % no kopējā finansējuma apjoma). Lai kompensētu publiskiem izdevumiem noteiktos budžeta ierobežojumus, vairāk jāizmanto arī privātie ieguldījumi IKT. Ņemot vērā IKT nozīmību inovācijas sistēmā, dalībvalstīm jāpārdomā, kā labāk izmantot ERAF līdzekļus, lai paātrinātu stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu izpildi attiecībā uz platjoslas tīklu pieejamību, tostarp kopējo pārklājumu, izmantojot dažādas pieejamās (optiskās šķiedras, ADSL, bezvadu, satelīta) tehnoloģijas un ņemot vērā dažādu ES reģionu atšķirīgās vajadzības un problēmas.

3.7. Publiskais iepirkums

Galvenais inovācijas virzītājspēks ir publiskais iepirkums, jo tā radītais pieprasījums var palīdzēt inovatīviem uzņēmumiem ātrāk ieviest tirgū inovācijas un sniegt atdevi no ieguldījumiem. Inovatīva publiskā iepirkuma gadījumā publiskais sektors darbojas kā galvenais klients un uzņemas riskus, vienlaikus uzlabojot pakalpojumu kvalitāti un ražīgumu.

Iepirkumam paredzētajā budžetā jāietver pirmstirdzniecības posmam un inovācijas partnerībām paredzētais iepirkums. Komisija sniegs norādes un atbalstu, lai veicinātu šo procesu, tostarp tiesisko sistēmu, un lai atvieglotu kopēju iepirkumu starp dažādu dalībvalstu līgumslēdzējnostādēm.

Šādi procesi, kas attīstās iniciatīvā “Reģioni ekonomiskām pārmaiņām” iekļautajos reģionos, arī jāietver rīcības programmās.

3.8. Reģionālā politika un jo īpaši Eiropas inovācijas partnerības risina nozīmīgus uzdevumus

Vairākas sociālās problēmas rada vajadzību pēc saskaņotas pieejas ES līmenī, lai rastu un izvērstu efektīvus risinājumus. Stratēģijā “Eiropa 2020” apzinātās problēmas ir klimata pārmaiņas, resursu un energoefektivitāte, izejvielu nepietiekamība un iedzīvotāju novecošana.

Pamatiniciatīvā “Inovācijas savienība” ir iekļautas vairākas Eiropas inovācijas partnerības, kas vērstas uz to, lai risinātu konkrētus uzdevumus, paredzot veidus, kā apvienot resursus, savest kopā visus galvenos dalībniekus un izmantot attiecīgos politikas instrumentus ES un dalībvalstu līmenī kopējo mērķu sasniegšanai.

Reģionālajai politikai arī turpmāk jārisina šie uzdevumi un jārod veidi, kā integrēt attiecīgās partnerības politikas īstenošanā.

4. STARP POLITIKAS INSTRUMENTIEM PASTĀVOŠĀS SINERĢIJAS PASTIPRINĀŠANA

Padome⁸ un Eiropas Parlaments⁹ uzsvēra, cik svarīgi ir pastiprināt sinerģiju starp ES atbalsta politiku pētniecības un inovācijas jomā. Tie aicināja Komisiju meklēt papildu veidus, kā saskaņot un vienkāršot attiecīgajiem pasākumiem piemērojamos noteikumus un procedūras un pārbaudīt saikni starp tiem, lai sniegtu ievirzi un sekmētu sadarbību ar dalībvalstu un reģionālajām iestādēm, kuras iesaistītas šo pasākumu īstenošanā.

Kopš tā laika veikti vairāki pasākumi, lai atbalstītu gan tieši inovācijā iesaistītās struktūras, gan publiskās iestādes, kuras atbildīgas par reģionālās inovācijas sistēmu izstrādi un atbalsta pakalpojumu sniegšanu. Lai palīdzētu inovācijā iesaistītajiem, Komisija publicēja “Rokasgrāmatu”¹⁰, kas paredzēta pētniekiem un uzņēmumiem. Tiek darīts viss, lai politikas veidotāji dalībvalstu un reģionu līmenī tiktu informēti par ES finansējuma vietējiem saņēmējiem, lai palielinātu iespējamo sinerģiju starp attiecīgajiem pasākumiem.

Komisijas dienesti kopā ar dalībvalstīm un reģionālajām iestādēm pēta, cik lielā mērā līdzfinansētās programmas var papildināt *FP7* finansiālo atbalstu:

- *ESFRI* rīcības plānā paredzētajai pētniecības infrastruktūras izveidei,
- *FP7* pētniecības potenciāla rīcības plānā paredzētajiem projektiem, kuri tika novērtēti pozitīvi, bet kurus nebija iespējams finansēt līdzekļu trūkuma dēļ.

Turklāt dalībvalstis un reģioni var izmantot arī *FP7* projektu administrēšanā apgūto paraugpraksi un ar starptautisko salīdzinošo novērtējumu palīdzību ES reģionālās politikas programmās noteikt galvenos finansējuma virzienus pētniecībai un inovācijai.

Svarīgi instrumenti, lai sekmētu inovāciju un stimulētu reģionālo attīstību, ir zinātnes un tehnoloģiju parki, kā arī biznesa inkubatori¹¹. Komisija pēdējā laikā ir sagatavojusi reģionālās politikas veidotājiem adresētu “Rokasgrāmatu inovāciju inkubatoriem”¹².

Eiropas uzņēmējdarbības atbalsta tīklā galvenokārt darbojas vietējie un reģionālie uzņēmumi, kā arī inovācijas atbalsta struktūras, turklāt daudzas no tām ir atbildīgas par ERAF finansējuma administrēšanu. Tas veicina MVU dalību *FP7* un KIP finansētos projektos, tehnoloģiju pārnesi un uzņēmumu partnerību, palīdzot tiem pievienoties starptautiskiem zināšanu un inovācijas tīkliem. Turklāt minētais tīkls palielina vietējo un reģionālo partnerorganizāciju spēju piedāvāt atbalsta pakalpojumus, kas pielāgoti arvien globalizētākām vērtību ķēdēm.

Turklāt ES līmenī sniegtais atbalsts starpvalstu programmām (piem., Baltijas jūras stratēģijai) un starpreģionālai sadarbībai (piem., *FP7* “Zināšanu reģioni”, KIP iniciatīvas par kopām, *INTERREG IVC* un *URBACT*, tostarp iniciatīva “Reģioni ekonomiskām pārmaiņām”) palīdz reģioniem aktīvāk piedalīties pasaules mērogā izcilā pētniecībā un palielina iespējas mācīties.

⁸ 2010. gada 17. maija secinājumi.

⁹ EP Rezolūcija (EP:A7-0138/2010, P7_TA(2010) 0189; 2010. gada maijs).

¹⁰ Sk. http://cordis.europa.eu/eu-funding-guide/home_en.html.

¹¹ “Tehnoloģijas, rūpnieciskās inovācijas un zinātnes parki”, EESC CCMI/072 (2010. gada jūlijs).

¹² Sk. http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/sf2000_en.html.

5. SECINĀJUMI

Ar šo paziņojumu dalībvalstis un reģioni tiek aicināti palīdzēt sasniegt stratēģijā “Eiropa 2020” izvirzītos gudras izaugsmes mērķus, izmantojot reģionālās politikas un ERAF piedāvāto finansējumu.

Ievērojamas pārmaiņas reģionālās politikas darbībā var paredzēt tikai nākamajā daudzgadu finanšu plānā. Taču pēdējos trīs pašreizējā plānošanas perioda gados dalībvalstis un reģioni jau var sākt pievērsties šai praksei. Šā paziņojuma pielikumā ir piedāvāti veidi, kā balstīties uz reģionālo daudzveidību un efektīvi izmantot nepietiekamos resursus, ņemot vērā sinerģiju starp finansējuma avotiem un dažādos reģionos esošajām pētniecības un inovācijas sistēmām. Šie pasākumi jāveic, ņemot vērā pamatiniciatīvu “Inovācijas savienība”, un tiem jāpapildina minētā pamatiniciatīva.

1. pielikums. Pasākumi, lai ar reģionālās politikas un tās finansējuma palīdzību sasniegtu stratēģijā “Eiropa 2020” paredzētos gudras izaugsmes mērķus

Pasākums Nr. 1. Izstrādāt pārdomātas specializācijas stratēģijas

Šā pasākuma mērķis ir koncentrēt resursus visperspektīvākajās salīdzinošo priekšrocību jomās, piemēram, uzņēmumu kopu veidošanā, esošajās nozarēs un starpnozaru darbībās, ekoinovācijā, lielas pievienotās vērtības tirgos vai konkrētās pētniecības jomās. Šādu stratēģiju izstrādi var sākt nekavējoties, balstoties uz tehnisko palīdzību un ņemot vērā starptautiskus salīdzinošos novērtējumus.

Līdz ar šo darbību jāveic vēl divi papildpasākumi:

- pašreizējā posmā jāpastiprina ERAF atbalsts izglītībai, pētniecībai un inovācijai, lai ievērojami palielinātu ieguldījumus šajās jomās, piesaistot arī papildu finansējumu no *FP7* un KIP. Jāuzlabo pamatnosacījumi pētniecībai, inovācijai un uz zināšanām balstītai ekonomikai, ERAF atbalstu saskaņojot ar dalībvalstu reformu programmās noteiktajam prioritātēm (kas saistītas ar Ekonomikas un nodarbinātības politikas integrēto pamatnostādņu 4. norādi).
- Pilnībā jāizmanto ES reģionālās politikas programmās paredzētais elastīgums, lai novirzītu finansējumu šīm jomām. Komisija atbalstīs šādus pieprasījumus, kas būs sagatavoti, ņemot vērā pārdomātas specializācijas pieeju, un paātrinās to apstiprināšanu.

Pasākums Nr. 2. Plašāk izmantot **finanšu tehnoloģiju instrumentus** inovācijas atbalstam, tostarp aizdevumus ar atvieglotiem nosacījumiem, garantijas un riska kapitālu, atkarībā no uzņēmuma lieluma un veida un iesaistītā riska. Par politikas prioritāti jānosaka kredītēšanas un pašu kapitāla finansējuma piešķiršana inovācijai, īpaši MVU, izmantojot esošos instrumentus, tostarp EIB grupu.

Pasākums Nr. 3. Izmantot iespēju (saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1083/2006 37. panta 6. punkta b) apakšpunktu) finansēt **reģionu savstarpējo sadarbību**, lai veicinātu pētniecību un inovāciju atbilstoši konverģences un reģionālās konkurētspējas mērķiem un uzlabot pieeju starptautiskiem pētniecības un inovācijas tīkliem atbilstoši *FP7* un KIP.

Pasākums Nr. 4. Nodrošināt saskaņotību starp pētniecības un inovācijas politiku, kuras pamatā ir piedāvājuma veicināšana un pieprasījuma piesaiste, izmantojot **ERAF**

līdzfinansētā publiskā iepirkuma piedāvātās iespējas palielināt ražojumu, procesu un pakalpojumu inovatīvo saturu.

Pasākums Nr. 5. Lai atbalsts būtu efektīvāks, izmantot pētniecības projektu **starptautiskus salīdzinošus novērtējumus, ko veic neatkarīgi eksperti.**

Pasākums Nr. 6. Izskatīt iespējas izmantot ERAF līdzekļus, lai finansētu atbilstošus **atlasītus FP7 un KIP projektus.**

Pasākums Nr. 7. Izmantot iespējas uzlabot reģionālās inovācijas politiku, mācoties citam no līdzbiedriem, ko piedāvā *FP7, KIP un INTERREG IV C* platformas un tīkli.

Iepriekšminēto pasākumu īstenošana jāparedz atsevišķā īstenošanas ziņojumu sadaļā un jāapspriež programmu uzraudzības komitejās.

2. pielikums. Komisijas veicamie pasākumi

Lai atbalstītu 1. pielikumā minētos pasākumus, ja dalībvalstis izlems tos veikt, Komisija:

- **palīdzēs dalībvalstu valdībām un reģionālajām iestādēm noformulēt un īstenot pārdomātas specializācijas stratēģiju:**
 - līdz 2012. gadam izstrādājot pārdomātas specializācijas programmu, kurā būs apvienotas universitāšu, pētniecības centru, reģionālo iestāžu, uzņēmumu un Komisijas dienestu zināšanas, lai apzinātu vajadzības, priekšrocības un iespējas,
 - nodrošinot datus, politikas analīzi un informāciju par pētniecību un inovāciju un specializāciju no ES mēroga perspektīvas viedokļa (kas īpaši tiks veikts, izmantojot Eiropas Kopu novērošanas centru, reģionālās inovācijas rezultātu tablo, reģionālās inovācijas uzraudzības sistēmu un nozaru inovācijas uzraudzības sistēmu,
 - piedāvājot savstarpējas mācīšanās paraugus, kā izstrādājamas un īstenojamas šādas stratēģijas (tostarp KIP finansētais “Eiropas kopu sadarbības forums”¹³, Eiropas kopu aliance, FP7 finansētie “Zināšanu reģioni” un pētniecības potenciāla atraisīšanas projekti),
- **palīdzēs dalībvalstīm un reģioniem īstenot, izglītības, pētniecības un inovācijas projektus**, izmantojot zināšanu pārnesi, izplatot labu praksi, piesaistot iniciatīvu “Reģioni ekonomiskām pārmaiņām” (tostarp *RegioStars*), nodrošinot tehnisko atbalstu reģionāliem *Fast Track* inovāciju tīkliem, atbalstot sadarbību starp reģioniem, piemēram, ar *INTERREG IVC*, “Zināšanu reģioni” un KIP finansētām kopu darbībām,
- **cieši sadarbosies ar finanšu iestādēm**, lai darītu pieejamu finansējumu un maksimāli atbilstoši izmantotu esošos finanšu instrumentus, iespējams, izveidojot RSFF¹⁴, kas paredzēts konverģences reģioniem, intensīvāk izmantojot JEREMIE¹⁵, lai nodrošinātu riska finansējumu, stimulētu inovāciju MVU un uz tehnoloģijām balstītu uzņēmumu veidošanu, kā arī pārbaudīs, kā esošos finanšu instrumentus iespējams izmantot jaunos pētniecības un inovācijas pasākumos,
- **veicinās uzņēmējdarbības iespējas MVU**, konsolidējot un pastiprinot Eiropas uzņēmējdarbības atbalsta tīkla (*EEN*) darbību, turklāt EEN partneriem jāpalīdz organizācijām labāk izmantot ERAF finansējumu inovācijai,
- **uzlabos ES politiku saskaņotību un papildināmību izglītības, pētniecības un inovācijas jomā ar mērķi:**
 - apzināt labas prakses piemērus un veicināt, lai politikas veidotāji un inovācijas atbalstītāji tos pārņemtu, paplašināt un atjaunināt praktisko rokasgrāmatu par ES finansējuma iespējām šai jomā un izveidot vienotu interneta portālu par Komisijas

¹³ Tiks izveidots 2011. gadā un darbosies Eiropas Kopu novērošanas centra pakļautībā.

¹⁴ Riska dalīšanas finanšu mehānisms (RSFF), ko kopīgi izveidojušas EK un EIB, ir aizdevuma risku sadales shēma, lai sekmētu privātos ieguldījumus pētniecībā, tehnoloģiju izstrādē un inovācijā.

¹⁵ Regulas (EK) Nr. 1083/2006 44. pants.

atbalstu pētniecībai un inovācijai, kas būtu saistīts ar *FP7* dalībnieku portālā vai ietverts tajā, lai inovācijas struktūrām atvieglotu piekļuvi ES finansējumam.

-